

Svarskema

Indsendt af: Akademikerne
Inden for den grønne forskningsstrategis identificerede forskningstemaer og missioner, hvor er det vigtigst at prioritere forskningsindsatsen i 2022 og 2023?
Akademikerne vil gerne pege på, at det er vigtigst i 2022 og 2023 at prioritere indsatsen inden for de områder, hvor de største klima- og miljøsyndere findes. Her kan særligt peges på de missioner, som er knyttet til energi og transport, fordi det er områder, hvor den aktuelle drivhusgas- og emissionsudledning er størst. Vi skal dog samtidig indstille os at gøre vores produktion og forbrug mere ressource-effektiv. Derfor må indsatsen omfatte hele det økonomiske kredsløb, hvor alle aktører bringes til at samarbejde for at sikre en omlægning til en cirkulær økonomi. Det er således vigtigt ikke bare at få alle fagområder ind i indsatsen omkring missionerne – det er også vigtigt, at der skabes en sammenhæng på tværs af missionerne, så der ikke kun bliver tale om sektorspecifikke løsninger uden sammenhæng til de øvrige problemstillinger og løsninger. Derfor er forskningstema 7 om bæredygtig adfærd og samfundsmæssige konsekvenser også meget vigtigt, men det er endnu mere vigtigt, at al tværgående tænkning og indsats ikke parkeres under dette tema, så det bliver undskyldning for ikke at arbejde tværgående i de øvrige temaer.
Begrundelse
Valget af missioner og temaer som skal igangsættes og prioriteres i 2022 og 2023 må begrundes i, hvor produktion og adfærd giver størst anledning til klima- og miljømæssige problemer, og hvor der således er den største gevinst at hente.
Vurderer I – med forbehold for, at 2021-midlerne endnu ikke er udmøntede – at der er behov for brede grønne opslag, prioritering af eksisterende missionsområder og/eller evt. nye missionsområder?
Det er vigtigt, at der bliver tale om brede grønne opslag, så der åbnes mulighed for, at forskerne kan etablere tværgående samarbejde både på tværs af videnskabelige hovedområder, så alle fagligheder kommer i spil - og på tværs af brancher, virksomheder og forskningsinstitutioner. I den sammenhæng er det vigtigt, at også mindre og mellemstore virksomheder med viden, udvikling og produktion inden for det grønne område får mulighed for at deltage i projekterne, idet de store virksomheder har bedre mulighed for at indgå i og gøre sig gældende i de etablerede partnerskaber, fx klimapartnerskaberne. Hvis man særligt ser på brancherne, kan forskningen lade sig inspirere af indsatsen på forskellige fagområder med henblik på at forske i adfærden omkring den grønne omstilling: Hvad der skal til for at den aktive grønne udvikling også når ud over laboratorier og produktionshaller, så de grønne løsninger kommer i spil som en naturlig del af den måde samfundet fungerer på og den måde vi lever på.

Begrundelse

Angivet her findes ikke en begrundelse, men et eksempel på, hvordan der kan arbejdes med mission fire i forskning og i praksis. Eksemplet her er fra dentalbranchen – og eksempler som dette kan forhåbentlig give anledning til overvejelser og nye forskningstiltag, der kan bidrage til at udbrede en mere bæredygtig adfærd i andre brancher:

Adfærden i dentalbranchen har stor betydning for klima og miljø, idet CO₂-udledningen tænkes at være steget de seneste år. Set i lyset af missionsområde 4. Cirkulær økonomi med fokus på plast og tekstiler vil det være interessant at klarlægge, hvor stor en drivhusgasudledning tandplejen står for med henblik på at sætte fokus på bæredygtig adfærd blandt det sundhedsfaglige personale på klinikkerne.

Der kan forskes i, hvordan bæredygtige alternativer og genbrug kommer til at fylde mere i klinikdriften, når der samtidig skal tages højde for, at genbrug ikke altid giver en miljømæssig fordel i dentalbranchen, da et øget vandforbrug kan være en miljøbelastning i sig selv.

Relevante fokusområder inden for genanvendelse og reduktion af plastaffald i tandlægeklinikker er bl.a.:

- *Bortskaffelse af affaldsmaterialer*, som kan være meget ressourcekrævende, fordi de enkelte dele skal skilles ad ved sortering.
- *Mindske forbruget af materialer*, herunder ikke mindst plastik, ved minimering af engangsartikler. Forskning kan give mere viden om, hvordan engangsmaterialer af plastik kan erstattes af alternativer, der ikke belaster klimaet så meget., fx biologisk nedbrydelige engangsartikler.
- Hygiejniske forhold: Hvad sker det med hygiejnen, når der skiftes til genanvendelige artikler?
- Ved uddeling af genstande til patienter kan mængden af plastaffald reduceres ved at undgå uddeling af plastgenstande, fx legetøj til børn i den kommunale tandpleje.

Andre bemærkninger

Trods store ambitioner for den grønne forskning spares der fortsat på miljø- og fødevareforskningen

Fra 2009 til 2019 blev universiteternes midler skåret med to procent årlige via det såkaldte omprioriteringsbidrag. Det stoppede i 2019, bortset fra at det stadig fortsætter på myndighedsbetjeningen på miljø- og fødevareområdet - som det eneste område udover folkesundhed og bolig. Det virker ikke holdbart, at der fortsat skæres på miljø- og fødevareforskningen, når regeringen har historisk ambitiøse målsætninger for grønne omstilling og grøn forskning.

Det skal anerkendes, at der via Uddannelses- og Forskningsministeriet er afsat mange midler til grøn forskning, men de midler kræver selvfinansiering i modsætning til midlerne til myndighedsbetjening. Der sker således en udhuling af fundamentet for miljø- og fødevareforskningen ved fortsatte besparelser. Resultatet ses allerede, idet der på Faculty of Technical Science på AU skal skæres mellem 50 – 70 stillinger i 2021. Det er særligt problematisk, fordi landbrugs- og miljøområdet er Danmarks største enkeltstående klima- og miljøudfordring.